

лова. – М.: Высш. шк., 2004. – 616 с. 20. Сурмин Ю.П. Теория систем и системный анализ: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2003. – 368 с. 21. Теория организации / Т.Ю. Иванова, В.И. Приходько. – СПб: Питер, 2004. – 269 с. 22. Управление организацией: Учебник / Под ред. А.Г. Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А. Саломатина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 669 с. 23. Флекснер К. Просвещенное общество. Экономика с человеческим лицом / Пер с англ. – М.: Междунар. отношения, 1994. – 304 с.

УДК 658

З.Б. Гук, Т.В. Лебідь, В.Ю. Самуляк
Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра технологій управління

ФАКТОРИ І НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

© Гук З.Б., Лебідь Т.В., Самуляк В.Ю., 2010

Розглянуто фактори впливу на виробничо-технічний потенціал підприємств, досліджено світовий досвід забезпечення інноваційної активності, проаналізовано існуючий стан інноваційного напрямку розвитку вітчизняних підприємств, виявлено основні причини, які гальмують впровадження результатів наукових досліджень і проектних розробок, а також запропоновано модель оцінювання рівня інноваційного розвитку України.

Ключові слова: інновації, розвиток підприємств, інноваційно-проектний напрям розвитку.

The factors of influence on production and technical potential of enterprises are described in the article, international experience of providing innovative activity of enterprises is researched, the current state of innovation for development of national enterprises is analyzed, the main reasons that impede the implementation of research results and project developments are founded, also the model of innovation development of Ukraine is proposed.

Keywords: innovation, development of enterprise, innovation model of development.

Постановка проблеми

Світовий досвід показує, що вихід з економічної кризи неможливий без активізації інноваційної діяльності підприємств. Інноваційний напрям розвитку, який тісно пов'язаний з наукою та організаційним впровадженням, є запорукою високого рівня конкурентоспроможності та сталого розвитку. Проте на сучасному етапі розвитку економіки спостерігається сповільнення інноваційних процесів у системі господарювання. Виникнення неузгодженості між дійсним станом інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах і бажаними результатами обумовили необхідність пошуку прогресивних методів удосконалення механізму управління інноваційними процесами на державному, галузевому, регіональному та мікрорівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вагомий внесок у дослідження питань, пов'язаних з інноваційною діяльністю підприємств та дослідження проблем розвитку підприємств, зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як І. Алексєєв, Є. Баляснікова, В. Геєць, Н. Гончарова, С. Ільєнкова, Н. Краснокутська, О. Кузьмін, О. Лапко, Д. Львов, І. Макаренко, Б. Патон, С. Покропивний, Й. Петрович, П. Перерва, А. Савченко, А. Старостіна, М. Чумаченко, Н. Чухрай, Й. Шумпетер, А. Яковлев та інші. Практичні аспекти розроблення і впровадження інноваційних проектів освітлені у працях таких науковців, як С. Бушуєв, В. Воропаєв, І. Каленюк, В. Савчук, Г. Тарасюк, І. Чумаченко, О. Чикаренко. У працях цих авторів дається визначення інновацій та розвитку діяльності, відображається роль інноваційних процесів для підприємств, регіонів та суспільства, розглядають проблеми ефективного управління розвитком підприємств тощо. Незважаючи на значні напрацювання у цій сфері, існує ціла низка питань, які потребують подальших досліджень, зокрема дослідження інноваційно-проектного напрямку розвитку підприємств. З огляду на це, питання набуває особливого значення та потребує проведення подальших досліджень.

Постановка цілей

Враховуючи актуальність теми дослідження, ціллю роботи є вивчення світового досвіду підвищення інноваційної активності підприємств, дослідження ефективності чинної нормативно-правової бази забезпечення інноваційної діяльності, аналіз інноваційного напрямку розвитку підприємств, а також формування рекомендацій та побудова моделі оцінювання рівня інноваційного розвитку України.

Виклад основного матеріалу

Україна переживає складні наслідки економічної кризи, що істотно позначається на становленні соціально орієнтованої ринкової економіки, розвиток якої потребує дослідження та формування ефективної системи інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. Перед підприємствами поставлена значна соціальна місія – їх розвиток сприятиме прискоренню економічного розвитку держави, що дозволяє знизити рівень безробіття та інші негативні явища і забезпечити ефективний шлях самореалізації людини. Перед державою постає не менш важливе завдання – створення стратегії інноваційного розвитку, що передбачає запровадження нових технологій та трансформації структури активів, досягнення високого рівня виробничого потенціалу шляхом впровадження ефективних систем проектного менеджменту.

Режим функціонування інноваційно орієнтованої системи, її організування, способи та методи діяльності задаються передусім такими зовнішніми умовами: тип держави, в межах якої функціонує система; тип економіки; наявність ринку, свобод і прав громадян; ступінь розвитку інституцій у суспільстві тощо. Сучасне суспільство не тільки формується під впливом технологічних змін, але водночас регулює напрям їх розвитку. З огляду на це, підприємства, що існують в межах певної формації, відрізняються способом координування та управління економічною діяльністю, який позначається на формах, структурі, засобах і методах управління, а також інноваційній активності. Інноваційний розвиток економіки вимагає першочергового інвестування в наукоємні та високотехнологічні галузі промисловості. Розвиток наукоємних технологій обмежується не лише економічною системою, а також такими важливими характеристиками, як ВВП, обсяг промислового виробництва, рівень зайнятості, організаційно-виробничий потенціал суб'єктів господарювання, досвід проектної діяльності тощо. Так, у розвинутих країнах частка технологічних інновацій у складі ВВП становить від 70 до 90 % [1].

У результаті дослідження наукових джерел, можна зробити висновок, що розвиток підприємств – це процес переходу від поточного стану підприємства до кращого (досконалішого) порівняно з попереднім станом відповідно до поставлених цілей [2]. Поняття розвитку підприємств тісно переплітається із потенціалом та інноваційністю. Відповідно до ст.1 Закону України “Про інноваційну діяльність” інноваційна діяльність – це “діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг” [3]. У широкому розумінні інноваційність можна розуміти як здатність впроваджувати щось нове чи удосконалити існуюче [4]. Враховуючи це, можемо припустити, що інноваційний напрям розвитку підприємств передбачає використання принципово нових прогресивних технологій або удосконалення існуючих, перехід до випуску високотехнологічної продукції, інтелектуалізації виробничої діяльності тощо.

Сьогодні конкурентоспроможність вітчизняних підприємств та їхній інноваційний потенціал доволі низько оцінюються в світі. Причини такого стану полягають передовсім у зниженні технологічного розвитку економіки України, відсутності вагомих зрушень в інноваційних процесах та згортанні масштабів наукових досліджень. Доволі вагомою проблемою є те, що ті моделі та стратегії інноваційного розвитку, які діють у економічно розвинутих країнах світу, не є адекватними українським реаліям, тому не приносять очікуваних результатів, а навпаки, збільшують інноваційний розрив. Крім того, жорсткі вимоги відносно безпеки, комфортності використання та застосування, збереження екологічного середовища, що висувають промислово розвинуті країни до інноваційно спрямованих підприємств, вимагають постійної розробки нових інноваційних процесів у різних сферах діяльності складових техносфери. Комплексний вплив на інноваційний розвиток підприємств повинен здійснюватись за рахунок формування сфер інноваційної пропозиції та інноваційного попиту, розуміння обґрунтованих потреб у необхідності інноваційного продукту, розроблення і впровадження інноваційних проектів [5].

У рейтингу використання інновацій Україна перебуває на 86 місці, а за інноваційним потенціалом – на 39. Понад 90 % продукції, виготовленої на вітчизняних підприємствах, не мають відповідного науково-економічного забезпечення, а наукоємність промисловості не перевищує 0,3 %, що у 20 разів менше від показників розвинутих держав. Розмір інвестицій, які вкладаються у вітчизняну науку, не перевищує 1 % ВВП, що не дозволяє їй реалізувати свою функцію ефективного наукового забезпечення інноваційного розвитку економіки [6].

Загальний стан інноваційної діяльності в Україні продовжує переживати негативні тенденції, починаючи від років незалежності. Майже вдвічі скоротилися кількість підприємств, які використовували інновації, кількість поданих заявок на винаходи зменшилася на 30 %, а кількість винаходів, що реалізуються, зменшилася у десятеро, чисельність працівників, що виконують розробки та дослідження у наукових підрозділах промислових підприємств, скоротилася майже на 60 % [7]. Серед основних факторів, які перешкоджають здійсненню інноваційної діяльності підприємств, потрібно зарахувати такі: нестача власних коштів (80,1% досліджених підприємств), великі витрати на нововведення (55,5 %), недостатня фінансова підтримка держави (53,7 %), високий економічний ризик (41 %), тривалий термін окупності нововведень (38,7 %), відсутність коштів у замовників (33,3 %), недосконалість законодавчої бази (40,4 %), відсутність кваліфікованого персоналу (20 %), відсутність можливостей для кооперації з іншими

підприємствами і науковими організаціями (19,7 %), нестача інформації про ринки збуту (17,4 %), нестача інформації про нові технології (17,3 %), відсутність попиту на продукцію (16 %) [8].

Загальну оцінку стану інноваційного розвитку країни можна отримати на основі використання п'яти груп індикаторів Європейського інноваційного табло (рушійні сили інновацій, створення нових знань, інновації та підприємництво, індикатори застосування інновацій, інтелектуальна власність). Національна економіка України за цією оцінкою є в останній четвертій групі – “країни, що рухаються навздогін” зі значенням індексу 0,23. Цю групу ходять: Угорщина – 0,24, Росія – 0,23, Україна – 0,23, Латвія – 0,22, Польща – 0,21, Хорватія, Греція – 0,20, Болгарія – 0,19, Румунія – 0,16, Туреччина – 0,08. Порівняно з іншими країнами ЄС відставання України становить: від “країн-лідерів” – приблизно у 3 рази (Швеція – 0,68); від “країн-послідовників” – 2 рази (Великобританія – 0,48); від країн “помірні інноватори” – 1,6 рази (Норвегія – 0,35) [8].

Залежність між рівнем розвитку економіки та науково-технічним прогресом, яка опосередковано відображає ефективність стратегії інноваційного розвитку, описується динамічними функціями типу Кобба-Дугласа, Харрода-Домара, Солоу тощо. Розглянемо динамічну функцію Кобба-Дугласа, яка має вигляд:

$$Y(t) = A(t) \cdot L(t)^{a_L} \cdot K(t)^{a_K}, \quad (1)$$

де a_L, a_K – коефіцієнти еластичності ($a_L + a_K > 1$); t – фактор часу; $Y(t)$ – валовий внутрішній продукт; $L(t), K(t)$ – виробничі фактори; $A(t)$ – функція, яка відображає вплив науково-технічного прогресу ($A(t) = a_0 \cdot e^{I t}$). Оцінювання параметрів a_0, I, a_L, a_K дає змогу побудувати модель Кобба-Дугласа, на підставі якої здійснюють макроекономічний аналіз.

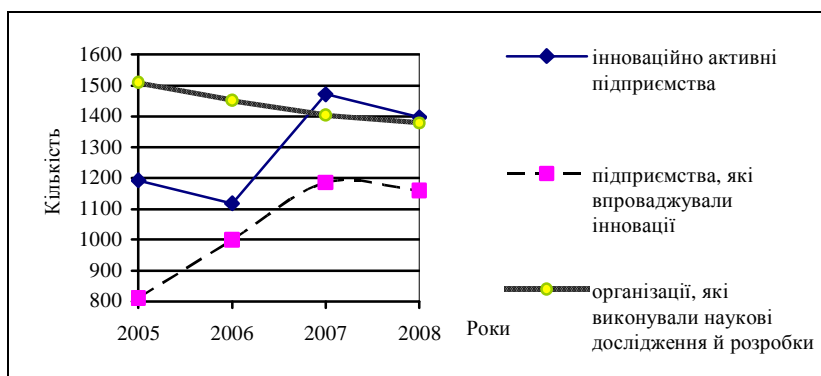
Щодо оцінювання рівня інноваційного розвитку України, то пропонується використовувати економетричну модель такого вигляду:

$$y = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3 + b_4 x_4 + b_5 x_5 + e, \quad (2)$$

де $b_0, b_1 \div b_5$ – параметри моделі; x_1 – оцінка рушійної сили інновацій; x_2 – оцінка створення нових знань; x_3 – рівень інноваційності та підприємництва; x_4 – рівень застосування інновацій; x_5 – оцінка інтелектуальної власності.

Інформаційною базою розрахунків слугують дані статистичної звітності, які перетворені за методикою формування індикаторів Європейського інноваційного табло. З незначною модифікацією модель (2) можна застосувати і для оцінювання рівня інноваційного розвитку суб'єктів господарювання.

Самоусунення держави від стимулювання інноваційних процесів і підтримки науково-технічних розробок і проектів призвело до вкрай негативних змін в економіці – занепаду високотехнологічних організацій, а, натомість, сприяло домінуванню низькотехнологічних та сировинних підприємств, що спричинило зниження попиту на наукові дослідження і проектні розробки та зумовило фактичне згортання інноваційної діяльності у промисловості (див. рисунок). Як наслідок цього – зниження конкурентоспроможності національної економіки, гальмування розвитку високотехнологічних галузей промисловості, падіння якості робочої сили, зниження життєвого рівня населення [9, 10]. Достатньо відзначити, що у 2008 р. Україна посідала за рейтингом з Індексу розвитку людського потенціалу (ІРЛП) 76 місце та належала до країн з середнім рівнем ІРЛП, при цьому за рейтингом ООН по рівню життя перебувала на 77 місці, а за індексом конкурентоспроможності бізнесу посідала в рейтингу 81 місце [11]. За індексом економічної свободи, який показує наскільки економіка держави відповідає ліберальним принципам, Україну зараховано до “в основному невільних” країн, де вона посідає 125 позицію серед 161 країни світу, причому, у 2006 р. вона була на 99 місці.

Показники діяльності інноваційно активних промислових підприємств

Джерело: [9]

Як показують статистичні дані, попри високий інтелектуальний та кадровий потенціал у прикладній та фундаментальній науці, кількість підприємств, що впроваджують інновації, зменшується з кожним роком і становить тепер 12–14 %, що менше у 3–4 рази, ніж в інноваційно розвинутих економіках [8]. Зниження інтенсивності впровадження інновацій призводить до погіршення стану основних виробничих фондів підприємств (більшість з яких мають ресурсовитратні технології та зношене понад 50 % обладнання) та не дає змоги ефективно розвиватися в умовах конкурентного середовища. Серед основних причин відсутності попиту з боку підприємств на наукові розробки та реалізацію власного інноваційного потенціалу можна виділити такі: збитковість високотехнологічного та наукоємного виробництва (порівняно з торговельно-посередницькою чи банківською діяльністю); орієнтація на імпорт кінцевого продукту замість організації його виробництва в Україні; непопулярність професії інженера та інженерної діяльності; втрата галузевої проектної галузевої системи; недостатня обізнаність у сфері управління проектами тощо.

До чинників, що чинять негативний вплив на сферу інноваційного розвитку підприємств необхідно зарахувати: відсутність єдиної продуманої системи державної підтримки розвитку інноваційних процесів; нерозвиненість законодавчої бази; недостатність і неефективність фінансування освіти і науки та інноваційного бізнесу; ліквідація галузевих інноваційних фондів, які вирішували питання освоєння у виробництві результатів наукових досягнень і проектних розробок; недостатність бюджетного та відсутність венчурного фінансування; відсутність дієвої інноваційної інфраструктури; несформованість механізмів стимулювання інвестиційних процесів у сфері високих технологій, зниження рівня інженерного потенціалу, недостатній розвиток проектного менеджменту тощо.

Більшість науковців та дослідників вважають, що для покращання інноваційного розвитку підприємств, необхідно змінити податкову систему так, щоб розробляти нову продукцію та технології було б прибутковіше за безпосереднє виробництво, а виробництво, своєю чергою, стало прибутковішим за торгівлю, торгівля – за фінансову діяльність [7, 8, 12].

Світовий досвід підтверджує, що для успішного переходу економіки на інноваційний шлях розвитку, передусім необхідним є посилення регулюючої ролі держави у цьому процесі. Це підтверджує досвід усіх розвинених країн світу (див. таблицю). Серед основних заходів можна виділити тісну співпрацю урядів країн з виробничими та науковими секторами, державну підтримку та преміювання дослідників і проєктантів, сприятливе законодавче середовище тощо. Однак, застосовуючи досвід інших країн, потрібно робити це не в порядку виконання порад чи вказівок зарубіжних фахівців, а після докладного вивчення його придатності для українських умов.

Світовий досвід підвищення інноваційного розвитку підприємств*

Країни	Заходи
Великобританія	Зменшення податку на прибуток венчурних підприємств. Система страхування засобів, які надаються венчурним підприємствам. Субсидії на проведення досліджень і розробку нових видів продукції або процесів. Субсидування малих інноваційних підприємств (відшкодовуються витрати на нововведення).
Італія	Податкові пільги у разі придбання передової технології. Пільгові кредити на технологічні нововведення.
Канада	Інтенсифікація наукових розробок та розширення інноваційної інфраструктури. Зростання кількості зайнятих у науці. Преміювання розробників. Податковий кредит.
Німеччина	Зростання асигнувань в інноваційну сферу. Цільові безоплатні субсидії підприємствам, які освоюють нову технологію. Пільгові кредити. Податкова знижка на приватні інвестиції в НДДКР.
США	Тісна співпраця федерального уряду, корпоративного та академічного секторів. Пільгове оподаткування венчурних підприємств та тих, які здійснюють НДДКР. Відсутній податок на оренду венчурних підприємств.
Франція	Державні дотації організаціям, які займаються науково-дослідними роботами за контрактами. Не обкладаються податками фінансування ризикових проєктів.
Японія	Значні асигнування малого та середнього бізнесу. Фінансування корпоративного сектору, ФПП та бюджетних програм. Значні премії винахідникам. Урядова організація гарантує повернення фінансових коштів, які були вкладені у венчурні підприємства.

*Джерело: складено на основі [8, 13, 14]

Попри велику законодавчу базу – Закони “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” (16.07.1999 року за № 991-XIV), “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” (11.07.2001 року за № 2623-III), “Про інноваційну діяльність” (04.07.2002 року за № 40-IV), “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” (16.01.2003 року за № 433-IV), “Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих технологій” (09.04.2004 року за № 1676-IV), “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій” (14.09.2006 року за № 143-V), “Про науковий парк “Київська політехніка” (22.12.2006 року за № 523-V), в цілому правова основа для забезпечення

інноваційного розвитку підприємств залишається недосконалою. Насамперед потрібно чітко визначити межі та форму участі держави у вирішенні проблем стимулювання й підтримки інновацій, проблеми інтелектуальної власності та фінансової підтримки виконання інноваційних проектів тощо [9].

За останні роки в Україні зроблено певні кроки в напрямі розвитку нормативно-правової бази забезпечення інноваційної діяльності. Зокрема, були проведені парламентські слухання у Верховній Раді України 17 червня 2009 року щодо стратегії інноваційного розвитку України на 2010–2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів [8]. Уряд країни визначив пріоритети, які є основою національних досліджень, це: наноматеріали і нанотехнології; інформаційні технології та ресурси; паливно-енергетичний комплекс та енергозбереження; ядерна енергетика; нові матеріали і нові методи їх з'єднання та обробки, раціональне використання природоресурсного потенціалу, новітні біотехнології для охорони здоров'я, фармакології та АПК тощо.

Отже, відсутність необхідних ресурсів на державному рівні та механізмів підтримки інноваційної діяльності, брак обігових коштів у підприємств, відсутність належної правової та організаційної бази в галузі стандартизації та сертифікації продукції і технологій, відсутність відповідної фінансово-кредитної, податкової та амортизаційної політики, а також умов, які б сприяли широкому залученню в інноваційну сферу позабюджетних інвестицій, є основними перешкодами інноваційного розвитку вітчизняних підприємств [7, 12].

Дієвими засобами інноваційного розвитку підприємств можуть слугувати регіональні інвестиційні ярмарки науково-технічних розробок, розширення мережі технопарків і бізнес-інкубаторів, укладення і впровадження програм соціально-економічного розвитку країни, територій, підприємств.

Висновки

З огляду на викладене можна зробити висновок, що Україна займає не належне їй місце за показником інноваційного розвитку внаслідок деяких причин. Використання ресурсів є вкрай нерациональним, оскільки залишається дуже високою ресурсоємність ВВП (в 2–3 рази перевищує середній рівень країн ЄС). Окрім того зростають обсяги експорту сировини і продукції з неї, а не високотехнологічної продукції (сьогодні експортують понад 85 % металу, що виробляється у вітчизняній металургії), зберігається низький рівень глибини її переробки. Рушієм, який здатний розвивати і впроваджувати технологічні інновації та забезпечувати стійке функціонування економіки країни, повинен слугувати інноваційний напрям розвитку підприємств. Застосування інновацій має мультиплікативний ефект – реалізація інновацій на підприємствах певного виду економічної діяльності спричиняє необхідність впровадження інноваційних проектів на підприємствах інших галузей. Інноваційний напрям розвитку підприємств є широкомасштабним, оскільки зачіпає не лише організаційний, технічний і технологічний уклади підприємств, але й сприяє їх соціальному розвитку та екологічній безпеці. Інноваційна система об'єднує в єдиний кластер компанії, дослідні центри, університети, венчурні підприємства, забезпечує якісні перетворення в освіті.

Перспективи подальших досліджень

Незважаючи на велику кількість досліджень і публікацій щодо теоретичних і прикладних аспектів інноваційності національної економіки, необхідність дослідження інноваційного напрямку розвитку вітчизняних підприємств з метою підвищення їх конкурентоспроможності за рахунок впровадження відповідних проектів, а також реформування всієї системи державного регулювання і управління у сфері інноваційної діяльності залишається важливою і актуальною проблемою.

1. Адамов Б.І. *Інноваційне розвиток сучасної України в контексті розвитку і впровадження нанотехнологій* // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк: ДЕГТ, 2007. – Вип. 3(24). – 466 с. 2. Фецуур Р.В., Самуляк В.Ю. *Управління розвитком машинобудівних підприємств* // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2008. – № 624: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 100–109. 3. Закон України “Про інноваційну діяльність” // Урядовий кур’єр. – 2002. – № 143, 7 серпня. 4. Жежуха В.Й. *Поняття інноваційності технологічних процесів машинобудівних підприємств* // Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2009. – № 657: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 380–389. 5. Алексеев И.В., Гук З.Б. *Аспекти определения качества инновационной продукции машиностроительных предприятий* // Бизнес информ.– Харьков, 2009. – № 12(2). С. 4–7. 6. Кузьмін О.Є., Князь О.В., Марчук Л.В., Шуляр Н.В., Шуляр Р.В. *Оцінювання та регулювання інноваційної діяльності в умовах трансформації машинобудівних підприємств: Монографія.* – Львів: Вид-во ПП “Вежа і Ко”, 2009. – 172 с. 7. Патон Б. *Інноваційний шлях розвитку економіки України [Електронний ресурс]* // Вісник НАН України. 2001 – №2. – Режим доступу до журн.: <http://www.nbu.gov.ua/portal/all/herald/2001-02/2.htm>. 8. *Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. За заг. ред. проф. В. І. Полохала [Електронний ресурс]* // матеріали парламентських слухань у ВРУ 17.06.2009. Київ: Парламентське видання, 2009 628 с.:<http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718> 9. *Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]* Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 10 *Державне агентство України з інновацій та інвестицій [Електронний*

ресурс] Режим доступу: <http://www.in.gov.ua>. 11. Human Development Reports [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://hdr.undp.org>. 12. Гаман М.В. Державне управління інноваційною діяльністю в Україні: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня доктора наук з державного управління: спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / М.В. Гаман. – К., 2005. – 27 с. 13. Кошевцова М.А. Методи активізації інноваційного фінансування. [Електронний ресурс] // Вісник Економіка і організація управління. – 2008. – № 3. – С. 184–192. www.nbuv.gov.ua/portal/Soc.../2008_3/20%20-%20Ek%203-2008.pdf. 14. Силаев В.П. Стратегія конкуренції та інвестиційної політики: Уроки компаній Японії, США та країн Західної Європи // Міжнародний бізнес Росії. – 1995. – № 7. – С. 27–31. 15. Чухрай Н.І. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: Підручник. – К.: КОНДОР, 2006. – 398 с.

УДК 658.589

І.Б. Дашковська

Національний університет “Львівська політехніка”,
факультет менеджменту організацій

РОЛЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

© Дашковська І.Б., 2010

Розглянуто основні види інноваційної діяльності та фактори, які впливають на неї. Визначено значення, яке має ресурсне забезпечення інноваційної діяльності підприємства. Розкрито основні принципи та засади, на яких воно має ґрунтуватися з метою досягнення поставлених цілей і завдань.

Ключові слова: інноваційна діяльність, нововведення, ресурсне забезпечення, принцип, засади, управління, конкурентоспроможність, підприємство.

The basic types of innovative activity and factors which influence on her are considered. A role which is played by the resource providing of innovative activity of enterprise is certain. Basic principles are exposed which it must be based on with the aim of achievement of the put aims and tasks.

Keywords: innovative activity, innovation, resource providing, principle, principles, managements, competitiveness, enterprise.

Постановка проблеми

Сучасні умови розвитку характеризуються зростанням частки інтелектуальної економіки і глобалізацією ринків, коли здатність обслуговувати будь-якого клієнта будь-де стає важливою ознакою конкурентоспроможності, починають формуватися нові вимоги до виробництва та діяльності того чи іншого підприємства, вимагаючи швидкої адаптації до змін зовнішнього середовища та обмежених у користуванні ресурсів. Тому особливої актуальності набуває питання інноваційної діяльності підприємства та його ресурсного забезпечення, зокрема, як важливої складової. Значення інноваційної діяльності в функціонуванні та розвитку будь-якого підприємства постійно зростає і залежить від використання відповідних ресурсів, які є у його наявності та володінні. Сьогодні важливим питанням є визначення, які саме ресурси необхідно залучати для здійснення інноваційної діяльності, та як ними ефективно управляти. Відсутність взаємозв'язку між теоретичними розробками і дослідженнями цього питання та їх практичною реалізацією на конкретному етапі розвитку економіки вимагають подальшого дослідження. Тому розгляд основних принципів і засад, на яких має здійснюватися ресурсне забезпечення інноваційної діяльності, стає одним із пріоритетних, оскільки від нього залежить ефективність впровадження того чи іншого нововведення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сьогодні відомо багато досліджень, які стосуються цієї теми, однак вони є недостатніми та необхідним є подальше вивчення і визначення теоретичних, практичних і методологічних засад ефективного ресурсного забезпечення відповідно до видів інноваційної діяльності, які допоможуть пришвидшити економічне зростання не тільки підприємства, але й країни, загалом.

Питання та проблеми інноваційної діяльності підприємства висвітлюють багато вітчизняних і зарубіжних науковців. Серед них можна відзначити роботи таких вчених, як Р. Фатхутдінов, І. Балабанов, С. Ільєнков, Л. Мінделлі, Ю. Бажал, В. Куриляк, О. Амоша, Б. Маліцький та інші.